

[Damsgaard.]

af vort hidtil uhyrligt høje renteniveau. Det er vel også i denne periode lykkedes at kappe toppen af overbeskæftigelsen, uden at dette har berørt de reelle beskæftigelsesmuligheder eller har ført til arbejdsløshed.

Også prisudviklingen var det stort set lykkedes at bringe ind i et roligt leje, når vi ser bort fra en engangsstigning, som nødvendigvis måtte følge af omsætningsafgiftens indregning i varepriserne. Det har vel også på dette område spillet en rolle, at den forudgående periodes voldsomme omkostningsstigninger havde bragt vort prisniveau så langt forud for prisudviklingen i de lande, vore erhverv skal konkurrere med, at en fortsættelse af denne udvikling uundgåeligt ville have fået meget alvorlige følger for beskæftigelsen. Der var simpelt hen ikke plads for yderligere, isolerede danske prisstigninger.

Se, alle disse gunstige træk i det sidste års udvikling var jo også tilsigtet med de foranstaltninger, som indgik i 1962-forliget og hele dets kulegravning af vor økonomiske politik, og derfor er jeg naturligvis glad for sammen med den højtærede finansminister at kunne konstatere, at de forhåbninger til dette forligs sanerende virkninger, som både den højtærede finansministers parti og mit parti gav udtryk for, nu også på en række områder er slået til. Jeg har måske så meget større grund til tilfredshed hermed, som næppe nogen vil frakende venstre en vis indflydelse på den langsigtede og sanerende økonomiske politik, som lå i dette forlig, og som var blevet nødvendig på grund af regeringens fejlslagne økonomiske politik.

Men på baggrund af disse gunstige resultater må den højtærede minister forstå, at det er med stor skepsis, at mit parti ser på, at regeringen siden så afgjort har brudt med denne klare, sanerende linje, for det var jo i virkeligheden det, der skete, da regeringen i foråret brød den begyndende samarbejdslinje om den økonomiske politik.

Det syntes i foråret ligesom mere magtpåliggende for regeringen at få lov til at ride alene på forligets gunstige bølge, om så det skulle betyde risiko for, at bølgen brækkede over.

Men i ét år fik forligets langsigtede øko-

nomiske politik altså lov til at virke, før regeringens beskedne flertal brød denne linje af, nemlig fra slutningen af 1962 og til nu i november, da første tvangslånsrate indbetaltes. Sidste år ved denne tid standse nedgangen i valutareserverne og vendtes gradvis til en fremgang, som måned efter måned gennem den forløbne del af 1963 er taget til, således at valutareserven ved udgangen af oktober er nået op på over 2.054 mill. kr., hvoraf ganske vist mindst 1.000 mill. kr. skyldes udenlandske lån. Men også bortset fra de udenlandske lån er der tale om en ikke ubetydelig reel forbedring. Gennemførelsen af omsætningsafgiften betød fra november 1962 en meget væsentlig stramning af finanspolitikken. Det samme gjorde udgiftsstoppet, som — selv om regeringen ikke formåede fuldt ud at overholde det — dog trods alt må antages at have betydet en mindre stigning i de offentlige udgifter, end tilfældet ville have været uden dette bidse på en regering som den nuværende.

Den stramme finanspolitik betød uundgåeligt, som det vil gælde for enhver finanspolitisk stramning, tillige en stramning af likviditeten, fordi der ikke i erhvervene, hos bankerne eller hos den enkelte borger, men kun i teorierne er vandtæt skot mellem penge til investering, til forbrug og til skat. Men hele denne stramning var den uundgåelige pris for regeringens politik forud for forliget i forsommeren 1962, og det var samtidig forudsætningen for dette forårs og denne sommers gunstige økonomiske udvikling.

Det kan vel heller ikke være uden interesse at pege på, at forligets begyndende skatte-reform rent faktisk har været i kraft, fra vi i sommer modtog dette års skattebilletter, og til tvangslånets første rate forfaldt for en måneds tid siden.

Nu vel, alt dette er jo nu historie, men jeg synes i høj grad, det hører med, når vi med sigte på fremtiden skal vurdere og drage lære af det sidste års gunstige økonomiske udvikling. Og det bør også stå helt klart, at det var regeringen og dens partier, der i foråret gennemtrufede et brud med den begyndende samarbejdslinje. Men netop når vi ser på den kommende tid, skal jeg ikke nægte, at der er træk i udviklingen, som gør det svært for mig helt at dele det